

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Energimarknadsinspektionen

Yttrande över förslag till ändring i föreskrifter (EIFS 2016:2) om mätning och rapportering av överförd el

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget avser en ändring i Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2016:2) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el så att möjligheten för elnätsföretag att välja månadsvis avräkning för uttagpunkt med timavtal upphör. Ändringen medför att elanvändare med säkerhetsabonnemang om högst 63 ampere som ingått elavtal som förutsätter att mängden överförd el ska mätas per timme ska timavräknas.

I övrigt föreslås redaktionella ändringar.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen uppges att regeringen har upphävt möjligheten för elnätsföretag att välja månadsvis avräkning för uttagpunkt med timavtal (17 § i förordningen (1999:716) om mätning, rapportering och beräkning av överförd el). Med anledning av att förordningen har ändrats måste även Energimarknadsinspektionens föreskrifter ändras så att bestämmelserna överensstämmer med varandra.

Det uppges även att regeringens motiv till ändringen i mätförordningen är att minska barriären för ökad efterfrågefleksibilitet.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att mätföreskrifterna måste anpassas till ändringarna i mätförordningen för att reglerna ska kunna efterlevas. Om förslaget inte genomförs skulle myndighetens föreskrifter strida mot mätförordningen.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att reglerna inte följer av EU-krav och står därför inte i konflikt med andra EU-regler.

Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta förslagsställarens bedömning, men anser dock att det hade varit önskvärt med en något utförligare beskrivning av vad EU-rätten reglerar och vad den lämnar åt medlemsstaterna att bestämma.

Regelrådet finner likväl att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse av EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att ändringen av föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020, vilket är samma tidpunkt för ikraftträdandet som ändringarna i mätförordningen.

Det framgår att förslagsställaren nu informerar om ändringarna på sin webbplats och avser även att med särskild notis annonsera om ändringen när beslutet har fattats. Information finns även i Energimarknadsinspektionens nyhetsbrev som riktar sig till nätföretagen och andra aktörer på området.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att de företag som främst berörs av förslaget är nätföretagen. Det uppges finnas cirka 170 nätföretag som ansvarar för att driva elnäten effektivt och systemsäkert och för att regelbundet mäta den överförda elenergin och rapportera denna till elhandlare, balansansvariga och Svenska kraftnät. Eldistributionen är en monopolverksamhet som bedrivs med stöd av tillstånd (nätkoncession). Det får endast finnas ett nätföretag per område, vilket betyder att det inte råder någon konkurrens mellan företagen.

Förslagsställaren uppger vidare att det finns 130 elhandlare i Sverige. Elhandlaren är den aktör som handlar med el genom att köpa in el på den nordiska elmarknaden, vanligtvis från elbörs eller direkt från en elproducent, för att sedan sälja vidare till sina kunder i konkurrens med andra elhandlare. Förslagsställaren uppger att det finns allt från små elhandlare med fåtal kunder till handlare med närmare en miljon kunder. De tre största uppges sälja el till 46 procent av kunderna. Elhandlaren är, enligt förslagsställaren, skyldig att leverera lika mycket el som dess kunder förbrukar och en förutsättning för att handlaren ska kunna sälja el är därför att det finns en balansansvarig för elhandlarens kunder. Elhandlaren kan antingen själv vara balansansvarig eller överlåta ansvaret till annat företag. För att få balansansvar krävs ett avtal med Svenska kraftnät. De balansansvariga har ett ekonomiskt ansvar för att tillförd mängd el (produktion) och uttagen mängd el (förbrukning) alltid är i balans i de inmatnings- och uttagspunkter som omfattas av balansansvaret.

Vidare berörs även mätartillverkare och leverantörer av it-system för mätvärdeshantering, avräkning, kommunikation och liknande. Slutligen uppges att det finns ungefär 5,4 miljoner elkunder i Sverige varav cirka 4,7 miljoner är hushållskunder.

Regelrådet kan konstatera att det saknas uppgifter om de balansansvariga företagens antal och storlek liksom antal och storlek på måtartillverkare och leverantörer av it-system för mätvärdeshantering, avräkning, kommunikation.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal och storlek är bristfällig, men att redovisningen av bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen uppges att förslaget kan medföra administrativa kostnader för nätföretagen eftersom de kan behöva administrera kunduppgifter. Det kan också uppstå kostnader för upphandling av nya elmätare och avräkningssystem. Kostnaderna uppges däremot följa av ändringarna i mätförordningen och inte av ändringarna i mätföreskrifterna.

Förslagsställaren uppger att nätföretagens hantering av kunduppgifterna kan ge en engångskostnad på cirka 30 kronor per uttagpunkt. Med 130 000 kunder som ska hanteras blir det 3,9 miljoner kronor. Förslagsställaren uppger att de föreslagna ändringarna har varit kända i ett år och att elbranschen därför har kunnat förbereda sig, vilket sannolikt leder till att kostnaderna kan minskas och att andra planerade åtgärder i aktörernas avräkningssystem och eventuella rutiner kan ses över samtidigt. De mest berörda aktörerna bedöms vara väl förberedda och har därmed redan vidtagit nödvändiga åtgärder.

Det uppges också att förslaget medför en återgång till två metoder – dygnsvis timavräkning och månadsvis schablonavräkning (man kan fortfarande mätas och avräknas månadsvis). Det bör, enligt förslagsställaren, innebära minskade administrativa kostnader för balansansvariga.

Regelrådet kan konstatera att de administrativa kostnaderna följer av ändringarna i mätförordningen och inte av ändringarna i föreskrifterna.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att de eventuella kostnader som kan uppstå följer av ändringarna i mätförordningen och inte av ändringarna i mätföreskrifterna. Kostnaderna kan delas in i förändringskostnader för ombyggnad av avräkningssystem hos nätföretag och elhandlare respektive driftkostnader som kan vara nätföretagens kvalitetssäkring och rapportering av fler mätvärden varje dag. Kostnaderna varierar beroende på hur många kunder som väljer timavtal och hur pass priskänsliga de förväntas vara i framtiden.

När det gäller nätföretagen uppges att en kund vars uttagpunkt är schablonavräknad ska normalt mätas månadsvis. Kunden kan dock begära timmätning och kan då också välja att teckna timavtal. Nätföretagen har i dessa fall skyldighet att se till att kunden har en timmätare. Med ändringen kommer avräkning av förbrukningen för de kunder som väljer att teckna timavtal att ske varje dygn istället för varje månad (schablonavräkning). För de nätföretag som idag har många elmätare som inte på enkelt sätt kan ställas om till timmätning och/eller it-system som inte klarar av timavräkning för de berörda uttagpunkterna och där många kunder tecknar timavtal kommer förslaget att medföra kostnader. Förslagsställaren saknar uppgifter om den tekniska utformningen på nätföretagens elmätare och nödvändiga it-system för mätning och avräkning.

Förslagsställaren anger vidare att enligt branschuppgifter från oktober 2019 finns det idag cirka 130 000 uttagpunkter som har timavtal och avräknas enligt schablonmetoden. Av dessa är cirka 65 000 uttagpunkter belägna i tre nätområden och det får bara finnas ett nätföretag per område. Förslagsställaren uppger också att myndigheten från och med maj månad 2020 avser att publicera timavtal på Elpriskollen, vilket kan innebära att fler kunder kan komma att aktivt välja att ha timmätning och timavtal. Det uppges vidare att nätföretag med gamla mätsystem kan behöva kompensera systemens dåliga tillförlitlighet med en högre bemanning. Energimarknadsinspektionen gör emellertid bedömningen att kostnaden för systemen sjunker och att tillkommande kostnader för dygnsvis timavräkning kan uppskattas till 30 kronor.

Det uppges vidare att nätföretagen tidigare har uppgett att timmätning är att föredra vid beräkning av effektflöden, vilka används för nätföretagens planering av elnät, förstärkning av befintliga nät, nyinvesteringar, dimensionering av komponenter samt utformning av nättariffer. Nätföretagen anses ha indirekta nyttor av att kunden anpassar sin förbrukning efter timvariationer i elgrossistpriset eftersom en jämnare förbrukningsprofil förväntas leda till minskade nätförluster. I en tidigare analys har Energimarknadsinspektionen beräknat att den schablonavräknade förbrukningen inklusive schablonleveransförluster under 2014 uppgick till 45,7 TWh (förlusterna för schablonleveranser uppgick till 3,5 TWh). Marknadsvärdet på nätförlusterna motsvarade 955,5 miljoner kronor. I analysen antogs en jämnare förbrukningsprofil kunna resultera i att nätförlusterna minskar med 5 procent, eller 48 miljoner kronor per år, givet att 100 procent av kunderna är dygnsvis timavräknade.

Förslagsställaren uppger vidare att elhandlarna får möjlighet att sätta ett mer korrekt pris på el och möjligheten att göra en bra affär ökar. Energimarknadsinspektionen bedömer att förslaget inte medför någon större förändring i kostnadsstrukturen för elhandlare. Dygnsvis timavräkning för alla timmätta kunder med timavtal kan dock initialt ge upphov till en ökad volymrisk och ökade obalanskostnader i de fall elhandlare har ett litet kundkollektiv.

De balansansvariga kan, enligt förslagsställaren, få lägre kostnader eftersom den höga andelen kunder avräknade med schablonmetoden ger en sammanlagringseffekt och att fel i enstaka mätvärden får ett mindre genomslag i obalanskostnaderna. Att dagens regler med en ökad volymrisk och mätvärden med sämre kvalitet ändras skulle kunna innebära sämre precision på den prognostiserade förbrukningen inför kommande dag. Möjligheten att basera inköpen på kundspecifika förbrukningsprognoser innebär å andra sidan att profilrisken för timavräknade kunder minskar. Dygnsvis timavräkning ger balansansvariga bättre förutsättningar att vara aktiva på balansmarknaden, eftersom prognoserna blir för osäkra när de får kvalitetssäkrade mätvärden per uttagpunkt, upp till 30+10 dagar efter mättillfället som är fallet med månadsvis timavräkning. Att ändringarna genomförs kan leda till minskade kostnader, eftersom balansansvariga får bättre förutsättningar att handla sig i balans inför leveransperioden.

Förslagsställaren uppger också att mätartillverkare och leverantörer av it-system för mätvärdeshantering, avräkning, kommunikation och liknande kan beröras på så sätt att de kan behöva göra nya dataprogram/omprogrammeringar. De kan därmed få möjligheter att sälja mer.

Förslagsställaren uppger att förslaget kommer att finansieras via nätföretagens nättariffer, elhandlarnas elpriser och Svenska kraftnäts avgifter till balansansvariga.

Regelrådet anser att förslagsställaren borde ha uppgett vad de 30 kronorna per mätsystem avser, det vill säga om det avser inköp och/eller installation av systemet. För en på området icke sakkunnig kan 30 kronor för inköp av ett mätsystem verka synnerligen billigt, särskilt med anledning av uppgiften att mättillverkare och leverantörer av it-system kan få kostnader när nya dataprogram/omprogrammeringar ska göras. Såvitt Regelrådet förstår innebär sådana omprogrammeringar eller uppdateringar av mätsystem även att dessa blir dyrare. Regelrådet har mot den bakgrunden svårt att förstå antagandet bakom prisuppgiften på 30 kronor per mätsystem.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på företagens andra kostnader och verksamhet är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren uppger i sin konsekvensutredning att förslagets påverkan på företagens konkurrensförhållanden är mycket liten, eftersom förslaget i huvudsak berör nätföretagen som bedriver monopolverksamhet. Spelreglerna blir med förslaget mer lika för alla elhandlare, eftersom priset kan sättas efter en och samma avräkningsmetod för de kunder som tecknar avtal som kräver timmätning. Mättillverkare och leverantörer av it-system för mätvärdeshantering, avräkning, kommunikation eller liknande kan beröras genom att de kan behöva göra nya dataprogram/omprogrammeringar och kan därför få sälja mer. Förslagsställarens bedömning är dock att detta inte påverkar konkurrensförhållandena.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren uppger i sin konsekvensutredning att det inte finns någon ytterligare påverkan på företagen än den som redan redovisats.

Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta förslagsställarens bedömning och finner därför att redovisningen är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att ändringen av föreskrifterna inte påverkar de små företagen särskilt, men att små aktörer eventuellt kan få det svårare att uppfylla reglerna och kan få relativt sett högre kostnader för byte av system, elmätare och liknande för att anpassa sig till reglerna om deras kunder tecknar avtal som kräver timmätning.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Såvitt Regelrådet kan se har författningsförslaget till ändringarna i mätförordningen aldrig remitterats till Regelrådet. Däremot har Energimarknadsinspektionens rapport *Ei R2016:03 Slopad schablonavräkning för timmätta kunder* remitterats av Miljö- och energidepartementet den 14 mars 2016. Eftersom rapporten saknade författningsförslag har Regelrådet likväl aldrig yttrat sig över förslaget till ändringar i mätförordningen. Det föreskriftsförslag som nu remitteras av Energimarknadsinspektionen avser konsekvenser till följd av ändringar i mätförordningen. Även om förslagsställarens handlingsutrymme att utforma förslaget till ändringar i myndighetsföreskrifterna har varit synnerligen begränsat gentemot

överordnad nationell rätt, i detta fall mätförordningen, är det likväl viktigt att konsekvenserna av förslagen har utretts och remitterats till Regelrådet.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställarens redovisning av konsekvenserna till följd av ändringarna i mätförordningen är godtagbar på alla punkter förutom den om företagets antal och storlek samt påverkan på företagets andra kostnader och verksamhet. Regelrådet kan dock konstatera att redovisningen av berörda företags andra kostnader och påverkan på deras verksamhet allt som allt är utförlig och att kostnadsanalysen också är komplex. De brister som påtalats är mot den bakgrunden inte tillräckligt allvarliga för att påverka den sammantagna bedömningen.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 6 november 2019.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, ordförande, Yvonne von Friedrichs, Claes Norberg, Lennart Renbjer och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Annika LeBlanc.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande